

Zaterdag 3 maart 1917 – ochtendeditie

Brieven naar België en Noord-Frankrijk.

De minister van buitenlandse zaken brengt ter kennis van belanghebbenden, dat zijn departement geen tussenkomst verleent voor doorzending van brieven, bestemd voor het Duitse etappegebied in België en Noord-Frankrijk.

Zaterdag 3 maart 1917 – avondeditie

Berlijn, 3 maart. Het is uitgemaakt dat de Engelsen de toren van de hoofdkerk van Ieper als waarnemingspost gebruiken.

Het standpunt van de Belgische socialisten in Nederland.

Naar wij vernemen, circuleert er thans onder de Belgische socialisten die in Nederland verblijf houden, het volgende document:

“De ondergetekenden, leden van de Belgische Werkliedenpartij, in Holland geïnterneerd of daarheen gevlucht, kennis genomen hebbende van de besluiten, aangenomen door de militante socialisten, welke zich in het bezette gedeelte van België bevinden, en waarbij de burgers Vandervelde en de Brouckère als afgevaardigden ter conferentie van socialisten der geallieerde landen te Parijs werden gemandateerd, kunnen zich geheel verenigen met deze besluiten, die de getrouwe uiting zijn van de gevoelens van de Belgische werkliezenklasse. Volgens ons hebben deze besluiten van de Belgische arbeiderspartij prachtig de houding vastgesteld, die alle Belgische socialisten moeten innemen.”

Zoals men weet, wordt in de bovengenoemde besluiten het voortzetten van de oorlog tot de overwinning geëist, en spreekt men

zich tegen het hervatten op dit ogenblik van de betrekkingen met de Duitse socialisten uit. Dezen zouden slechts bij een eventuele vergadering voor de Fransen en Belgen als beklaagden kunnen verschijnen.

Een groot aantal hier vertoevende socialisten hebben reeds dit manifest getekend.

Uit de Vlaamse Beweging.

Er komt opklaring boven de broeierige toestanden, die zich in de Vlaamse Beweging gedurende deze oorlogstijd geopenbaard hebben. Reeds zijn de activisten openlijk aan het ijveren voor een toenadering van alle krachten, toenadering die ook voorgestaan wordt door de passivisten van Vrij België, doch dan steeds op bescheiden wijze. Het is nu zaak te weten of er kans bestaat dat de verdeeldheid, uit deze oorlog voortgesproten en die berustte op principiële onderscheidingen, zal ophouden, en of, met de pacificatie, een krachtig eensgezind optreden tegemoet te zien is.

Er valt in de eerste plaats te wijzen op het verlangen naar tucht, dat zich de laatste maanden onder de activisten heeft kenbaar gemaakt. Men heeft hierbij de aanmerking gewaagd, dat het niet getuigt van een helder doorzicht en een handig beleid als eerst na twee jaar woelig optreden, onder de activisten de wil naar boven komt om een gezamenlijke actie aan te vatten en als er nu nog moet gezocht worden naar een leuze, die niet te ruim is en niet te eng ook, om door de vertegenwoordigers van de vele richtingen te kunnen aangenomen worden. Wat men er ook over mag denken, het feit is er nu: men wil orde brengen in wat een activist onlangs noemde de "vanouds bekende Vlaamse chaos."

Daartoe diende de vergadering van 250 activisten, die de 4^e februari ll. plaats greep te Brussel en waar een “Raad van Vlaanderen” opgericht werd. Ofschoon men ons in het onbekende laat omtrent de hoedanigheid van de aanwezigen daar – men zegt alleen dat de activistische leiders er waren – heeft men ons alvast in kennis gebracht met het nieuwe manifest, dat van die vergadering is uitgegaan. Men keurt er de maatregelen van de vervlaamsing in goed, die de bezettende macht genomen heeft en eist dat zij zouden erkend en gewaarborgd worden. Men drukt bovendien het verlangen uit dat de bestuurlijke scheiding, waarmee een begin gemaakt werd door de splitsing van het ministerie van Kunsten en Wetenschappen, zou doorgedreven worden. Men heeft het verder over het internationaal statuut van België na de oorlog.

Doch uit wat omtrent de voorbereiding en de bedoeling van die vergadering door de activisten zelf verklaard is, moet blijken dat de betekenis van die vergadering en dat manifest ligt in het feit dat men een platform gevonden heeft, waarop alle krachten kunnen bijeengebracht worden tot eensgezind optreden, en dit platform zou dan zijn, naar de woorden van het manifest: het opeisen “van alle waarborgen, die aan Vlaanderen zijn volledige nationale ontwikkeling en welvaart in zijn eigen land en naar zijn eigen wezen verzekeren.”

Dit is inderdaad een zeer ruim platform, waarop alle activisten van goede wil, zelfs alle passivisten, die de Vlaamse strijd ook gedurende de oorlog hervatten, kunnen samenkomen. Het is het oude programma der Vlaamsgezinde Vlamingen van voor de oorlog, en het mag zeker als een gul gebaar en een handige zet vanwege de leiders der activisten beschouwd worden dat ze de nieuwe leuze ruim hebben opgevat en aldus gelegenheid geven tot toetreden aan al wie maar de Vlaamse strijd wil verder strijden ook gedurende deze voor het land onzekere tijden.

Hierdoor wordt eenheid van handelen bereikt, althans reeds onder de activisten. Eenheid van inzicht is er nog niet, maar kan er komen. Voorlopig staan de meningen nog enigszins van elkaar af. Er is de kleine groep van de werkelijk Duitsgezinden: zij, die direct meewerken met de Duitse overheid en schrijven in Duitse tijdschriften, in De Toekomst en dergelijke; zij, die verklaren als Ons Land van 3 september II.: "Wij hebben het Belgisch staatsverband als gevaarlijk voor de Vlamingen verworpen en stuwen aan op een Vlaams koninkrijk in een Germaanse statenbond." Er is eveneens de geringe groep, die, zonder vijandig te staan tegenover Duitsland, zich moeilijk een Vlaanderen kan voorstellen buiten België, doch als criterium het Vlaams activisme vooropstelt: het gekant zijn tegen een Belgische staat als staat, naar de bepaling in de Vlaamsche Gedachte van 17 februari II.: "Voor ons is de activist de Vlaming, die tracht het Belgisch nationalisatievermogen, dat steeds anti-Vlaams was en het nu meer dan ooit is, te fnuiken door een nieuwe regeling van het internationaal statuut der Belgische landen." Er zijn verder zij, die aanstuwen op een soort van home rule van Vlaanderen binnen het koninkrijk België; zij noemen het bestuurlijke scheiding, zelfbestuur, autonomie en wat dies meer, zonder het nog tot een duidelijk omlinjende definitie te brengen. Er zijn weer anderen, die de overtuiging toegedaan zijn dat de Vlamingen op alle gebied aangewezen zijn op afzonderlijk optreden in België en die nu, naast het Nationaal Hulp en Voedingscomité, ook een zuiver Vlaamse Volksopebeuring oprichten. Er zijn er nog, die met angst opkijken tegen alles wat de Vlamingen van de Walen zou scheiden en er alleen in toestemmen dat de Duitsers de wensen van de Vlamingen inzake rechtsherstelling voorkomen; zij hopen dat wat nieuw opgericht is niet zal omver gehaald worden. Er zijn er, die er zich toe beperken hun goedkeuring uit te spreken over het hervatten van de Vlaamse strijd. Er zijn heel wat schakeringen in het activisme, van de Duitsgezinden af tot de niet passieve passivisten. Die schakeringen

vloeien echter hoe langer hoe meer in elkaar. En, na de evoluties die wij reeds mochten waarnemen, is het geenszins gewaagd een nakende eendracht tegemoet te zien. Want wat betekenen nog die schakeringen, als wij merken dat juist de ontstuimigsten onder de activisten de hand ter verbroedering uitsteken en verklaren een deel van hun programma te willen opofferen? Reimond Kimpe heeft in Het Vlaamsche Nieuws van 6 januari II. het verzamelen geblazen van alle krachten en daarbij een programma voorgesteld van algemene aard, waarop zelfs de bestuurlijke scheiding niet verschijnt. Wij staan hier ver van de Reimond Kimpe, hoofdredacteur van de Vlaamsche Post, die een tijdlang ijverde voor een Vlaanderen, dat in de internationale politiek een eigen bestaan had, als koninkrijk, hertogdom, republiek of wat ook, wanneer het maar geheel gescheiden was van het Walenland; ver ook van de Reimond Kimpe, die er tenslotte toe overging in de lokalen van de Duitse Reichstag, voor de Duitse annexionistische kringen, een lezing te houden over de Vlaamse Beweging.

Hebben de voortvarendsten onder de activisten een zedelijke overwinning behaald op zichzelf door, omwille van de lieve eendracht, rechtsomkeer te maken? De tijdsomstandigheden zullen aan deze en dergelijke zwenkingen niet vreemd zijn. De activisten van allerlei gehalte zijn er steeds prat op gegaan dat zij een reële politiek willen voeren en nooit zijn zij achteruit geweken voor de ruitelijke erkenning dat in vele gevallen de lijn van hun politiek parallel liep met die van de Duitse politiek. Men kan er bijvoegen dat hun programma eveneens onder de invloed stond van de wisselvalligheden van de Duitse oorlogskansen. De Nieuwe Gazet van Gent (aangehaald in De Vlaamsche Gedachte van 17 februari II.) maakt er trouwens geen geheim van, waar zij zegt: "In de loop der tijden zijn zich meer en meer punten gaan aftekenen, die door de besten onder de politiek aangelegden van Vlaanderen zijn aaneengeknoopt, waardoor even

zoveel richtlijnen zijn ontstaan, die aanwezen waar de koers der politiek heen wilde. Van belang hierbij zijn aan te stippen de uitlatingen der ententemachten en de herhaalde passussen uit de rede van de Duitse rijkskanselier, onlangs nog de zeer duidelijke verklaring van zijne excellentie Zimmermann in de nota van Duitsland aan Amerika: "Het heeft nooit in Duitslands bedoeling gelegen België in te lijven."

Zodra het krijgsbedrijf, de verklaringen der geallieerden en de verzekeringen der Duitse autoriteiten zelf het zover gebracht hadden dat voor de meesten de overtuiging van België's vrij worden als een paal boven water stond, lieten de Duitsers de gematigden onder de activisten vrij daarmee rekening houden in het voeren van hun politiek en toen werden heel wat aanhangers voor het activisme gewonnen onder de leuze: noch Frans, noch Duits, maar Vlaams. Men kon er zichzelf mee gerust stellen dat men onschuldig de strijd voor eigen taal en wezen voortzette gedurende de oorlog als voor de oorlog. En het bleef er het uitzicht van hebben alsof men op het oude standpunt stond van wantrouwen tegenover de Belgische regering, die geen genoegzame voldoening schonk, en alsof men zich recht liet wedervaren door een rechtmatige plaatsvervangende regering.

Komt er nu inderdaad tucht onder de activisten, dan is de kans niet uitgesloten, dat hun beweging in omvang wint. Want, waar zij niet openlijk bestreden worden en zij bovendien nu alle roekeloosheid hebben afgelegd, zullen ze nog vele aanhangers vinden onder de Vlaamsgezinden van voor de oorlog.

Het volk zullen zij wel nooit achter zich hebben. Een gezamenlijk optreden van het Vlaamse volk tegen de Walen of tegen de Belgische staat kan slechts als schim ontstaan in de verbeelding van iemand, die nooit met dit volk in aanraking kwam. De Vlamingen en de Walen hebben, bij alle verschil van taal, nog te veel gemeenschappelijke

eigenschappen om elkaar in het haar te vliegen; zij hebben eveneens een te scherpe politieke zin om niet te begrijpen, dat ze op elkaar aangewezen zijn, willen ze vrij en voorspoedig leven in het Europees samenstel van volkeren en staten. De Vlaamse Beweging is dan ook niet zo enkelvoudig als velen hier te lande het zich voorstellen. Het is niet eens strijd tussen Walen en Vlamingen. Het is veeleer een strijd tussen verfranste Vlamingen, en Vlamingen, die hun volk weer goed Vlaams willen maken. Onder deze laatsten zijn de activisten de Stürmer, die voor niets achteruit wijken. Ze weten, dat het volk niet aan hun zijde zal staan. Maar ze hopen een machtige kern te worden, waarmee vroeg of laat de Belgische regering zal af te rekenen hebben. Ze houden zich overtuigd, dat dit moet gebeuren ten voordele van het Vlaamse volk. Als het moest gepaard gaan met tweedracht in het Belgische huisgezin, dan zou het gebeuren tot groot jolijt van de oosterbuurman, die de twist handig aanwakkert.